

Jaarverslag theater De Vaillant 2020

merci

Een theater van stedelijke toekomstbouwers

Volgens recent publieksonderzoek van gemeente Den Haag bereikt De Vaillant ‘opvallend veel ‘Stedelijke Toekomstbouwers...’. Onder stedelijke toekomstbouwers worden mensen verstaan met een lagere tot middelbare beroepsopleiding, beperkt inkomen, jong of jongvolwassen en met een migratie achtergrond. In goed Engels zijn wij een ‘theatre for the working class’ en daar zijn we trots op! Ook toont het rapport dat deze mensen voor een behoorlijk deel buiten ons stadsdeel of zelfs onze stad wonen. Tegelijk is dus met ons grenzeloze cultuurprogramma op loopafstand dus nog een wereld te winnen.

Met dank aan een tiental vrouwenorganisaties bereikten we net voor de eerste lockdown in ons theater bijna 200 bezoekers voor Internationale vrouwendag. Powervrouwen noemen wij hen, vooral ook omdat zij de motor zijn achter veel programma’s, maar ook achter de emancipatie van onze wijkbewoners.

Met dank aan een besmettelijk virus stond meteen daarna 2020 op zijn kop. Theaters sloten, openden gedeeltelijk en sloten weer. Hetzelfde gold en geldt voor scholen, horeca, contactberoepen en met Black Friday riepen ook zowat alle winkels dit over zich af. Na de viering van Internationale Vrouwendag op 6 maart 2020 met een uitverkocht huis werd het rustig, maar nooit stil.

Met dank aan een Actieplan hielden we ons team vanaf dag een bij elkaar, bleven we een vrijplaats voor wie het thuis even te krap werd en werden we een pleisterplaats voor een boek, online cultuur, livemuziek, een bakkie TROOST of een wasje.

Met dank aan een fantastisch team zorgt De Vaillant zo vanaf de eerste week van de crisis voor cultuur tot achter de voordeur. Soms met de moed der wanhoop, bezorgd, kinderen thuis op schoot of in rouw om verlies van geliefden ging het werk door.

Met dank aan onze vriendschappen met maatschappelijke en culturele partners konden we ons Actieplan uitrollen dat telkens aangepast kon worden aan de mogelijkheden om cultuur te blijven maken en delen. We noemen Haags Theaterhuis, Korzo en Opera2day, Laaktheater, Cultuurhuis Delft en Can I Dream, De Mussen, maar doen daarmee andere vrienden tekort!

Met dank aan een positief advies voor ons beleidsplan 2021 – 2024 en steun van de gemeentelijke en rijksoverheid konden we het jaar ook in financiële zin positief afsluiten.

En met dank aan de Vrijmetselaarsloge en KOO krijgen ouderen van de Sociale Tafel tot op de dag van vandaag een wekelijks maaltijd- en cultuurpakket thuis. Mensen in de zorg brengen wij wekelijks frisse vitamines, jongeren van Stagehuis en leerlingen van De Einder helpen ons daarbij.

En met dank aan de medische zorg en wetenschap zien we langzaam een einde komen aan een bizarre tijd waarin huidhonger en het belang van cultuur in crisistijd nadrukkelijker aanwezig zijn dan ooit.

Van Topcultuur naar Topkunst

In de Schilderswijk wonen veel ‘working class heroes’ met hun kinderen, ouders, grootouders en vrienden samen. Samen zijn we misschien arm in onze portemonnee, maar rijk aan cultuur. Juist die cultuur van onze bewoners staat centraal in De Vaillant en met lokaal talent in de hoofdrol. Van creatief tot kunstig brengen we een veelkleurig programma samen met partners uit de wijken en de stad en altijd dagen we uit om stappen vooruit te maken. Onze slogan ‘Maak het mee’ nodigt nog steeds uit tot een gevarieerde culturele wereldreis naar beter, want beter vinden we bij De Vaillant TOP!

Samen sterk

In een eerder jaarverslag schreef De Vaillant dat kunst zonder maatschappelijk draagvlak in onze omgeving van weinig waarde is. L’art pour l’art is een principe dat wellicht als het hoogste niveau van de kunsten gezien wordt, maar om kunst te laten bloeien is een blik naar buiten nodig. Veel wat in De Vaillant te zien of te horen is komt voort uit maatschappelijke beweging, engagement of activisme. We werken daarom ook graag samen. Samen met de cultuursector, samen met maatschappelijke partners, samen in het Regioprofiel en samen aan de Participatie Federatie. Door samenwerking bieden wij onze talenten nieuwe kansen en ons publiek en de cultuursector nieuwe vergezichten.

Radicale Vraagsturing

Doe het zelf & Doe het Samen omschrijft de aanpak van De Vaillant waarbij mensen uitgenodigd worden als programmeur van ons theater. *Wat wil je in De Vaillant beleven, ken je meer mensen die dat willen, ken je artiesten, kun je zelf een programma maken en wat kan De Vaillant voor je doen?* We noemen het radicale vraagsturing en het werkt. Programma’s die bewoners zelf bij de Vaillant maken leggen een basis onder de diversiteit van ons totale programma. En als antwoord op de segregatie van de straat nodigen wij uit om over grenzen heen aan programma’s samen te werken en dan zetten wij nog een extra tandje bij.

En natuurlijk nemen wij zelf initiatief en uitvoering ter hand van programma’s voor groepen die zelf niet bij machte zijn hun eigen programma’s te maken.

Uitnodigen en uitdagen

Het gezicht van De Vaillant is uitnodigend en open. We weerspiegelen de veelkleurigheid van de omgeving met een sterke huisstijl van drukwerk en website tot op onze ramen. We spreken een taal die verstaanbaar is en zetten cultuur voor iedereen in de etalage. Kom jij niet naar ons? Dan brengen wij cultuur naar jou toe. Vanaf de toren, vanuit de beatmobiel en online bereiken we gevraagd en ongevraagd publiek. Zangers nodigen we uit wat treetjes hoger te klimmen, dj’s dagen uit tot dansen en online delen we visies en steeds meer online culturaanbod.

Jaarlijks zetten we in op community arts waarin bewoners hun eigen verhalen op het podium tot theater maken. We boren daarbij thema’s aan die soms verscholen zijn maar op het podium prachtig drama worden. Drama dat stemt tot nadenken en het nodige rumoer teweeg kan brengen. Tienermoeders, nieuwkomers, sekswerkers en mensen met een vluchtverleden hebben een verhaal dat verteld en gedeeld moet worden. Cultuur waaruit kunst groeit, in het volle licht en voor een breed publiek. Want kunst is een spiegel, kunst schuurt en kunst bevraagt. En natuurlijk is kunst een lust voor het oog, het oor en de ziel.

Talentontwikkeling op alle niveaus

Een leven lang leren begint bij De Vaillant op de basisscholen. Voorstellingen voor kinderen hebben in De Vaillant de kleur die kinderen herkennen, we koppelen ze aan ons festival Krokuskabaal, de Wow Kinderkunstacademie en aan partners in stad en land. Jongeren werken aan hun skills op dinsdag tijdens Studio S en onze Artists in Residence zetten stappen naar een professionele carrière in de kunsten. Voorstellingen van verenigingen dagen we uit met vernieuwende lichtontwerpen en onze collega's bieden we scholing. Want het kan altijd beter, mooier, uitdagender.

Een rijke bonbondoos

Al met al is het programma voor publiek een rijke bonbondoos met smaken voor iedereen. Zoet, pikant, hartig of tongstrelend met een werelds parfum. Hierin ligt de rijkdom van De Vaillant verborgen, wat het voor publiek tegelijk soms moeilijk zoeken maakt. Binnen de beperkingen van de Coronamaatregelen brachten we in 2020 wat lijnen aan waarbinnen we smaken en genres samenbrengen. Een beetje meer aanbod en soms wat minder vraag gestuurd. In 2021 zoeken we verder naar balans zonder de rijke smaakexplosie te verliezen. Het blijft een werk van inzicht en intuïtie, van soms keuzes maken en soms laten gebeuren wat er gebeurt. Hierna beschrijven we in een aantal lijnen wat dit in de praktijk heeft opgeleverd.

Wat deden we en waarom?

In januari 2020 startten we zoals gewoonlijk. Een nieuwe menukaart, nieuwe voorstellingen en het begin van het einde van HOMEGROWN, ons Artist in Residence programma. Nadat Internationale Vrouwendag in maart zorgde voor een uitverkocht huis viel tijdelijk het doek voor de reguliere programmering. Met een persconferentie van onze MP gingen ons huis en de samenleving op slot.

Cultuur in tijden van crisis

Maar cultuur is juist in tijden van crisis een grote troost voor velen. Al vanaf week 1 startten we daarom met Torenconcerten en een Actieplan. Wekelijks 1 a 2 concerten zorgden voor muziek in stille straten en een hart onder de riem voor mensen die zich tot achter de voordeur verbannen voelden. In week 2 van de pandemie startte ons complete Actieplan. Met Buurtbiebs in samenwerking met Museum Meermanno en Buurthuis de Mussen zorgden we voor leesvoer, cultuur op 1,5 meter afstand. De Sociale Tafel ging online om onze ouderen te blijven bereiken en Studio S bereikte van meet af wekelijks tot 125 jongeren live op Instagram met Studio S Home Editions. Vanaf onze toren deelden wij ons medeleven met een banner. Huisstijl en website werden erop aangepast. Wel belichten de programma's een voor een:

Een baken van hoop en cultuur

Dertig **Torenconcerten**, waaronder twee speciale van Opera2day en een extended version in samenwerking met Kunst voor het Volk waren toppers die niet onder deden voor Trafassi en Francis van Broekhuizen. De Torenconcerten waren vooral in de eerste maanden van de pandemie een baken van hoop en cultuur. Onbedoeld een symbool voor wereldse cultuur die leeft, een hart onder de riem voor mensen die in moeilijke tijden de samenleving draaiend houden, mensen ook over wie politiek en media te snel en te vaak een oordeel klaar hebben. Met liefde hebben we meer dan wekelijks de trappen beklommen met techniek, speakers, artiesten en onze livestreaming. Met veel liefde hebben we ons baken van hoop ook een gezicht gegeven met banners die even krachtig aandacht vragen voor de basisregels in crisistijd. De torenconcerten waren ook een baken voor zangers en musici. In een tijd waarin zij brodeloos waren betaalden wij hen loon naar werk, en zij zongen de sterren van de hemel. Op 8 maart 2021 herstartten we de Torenconcerten, misschien niet helemaal toevallig op Internationale Vrouwendag.

De Sociale Tafel Thuis verscheen ruim veertig keer met evenzovele culinaire tips, een digitale uitgaansagenda en bemoedigende woorden van onze Pater Familias Saloum Darbou. Eind 2020 zorgde een spontane inzameling van de Vrijmetselaarsloge voor budget om ook wekelijks maaltijden thuis te bezorgen. De liefde ging en gaat door de maag, de maaltijdbezorging voorzien van een raatje aan de deur en een vinger aan de pols. Toen tussentijds de theaterdeuren weer op een kier mochten voor podiumprogramma's, hebben we de honger gestild met comedy programma's tijdens de lunch.

Cultuur op 1,5 meter afstand

Drie **Buurtbiebs** werden gevuld met boeken van collega's van De Vaillant, van Huis van het Boek Meermanno en van passanten. Boek uit? Ruil het in voor een ander. Boeken over? Breng ze bij ons. Op drie plekken in de wijk staan boekenkasten waar boeken te kust en te keur kunnen worden gedeeld.

Studio S en Voetjes v/d/ Vloer

Onze college en Artist in Residence Collins Siaw startte in maart met **Studio S** live programma's via Instagram. Elke dinsdagavond was het strijk op zet: een kwis, rappen vanuit de slaapkamer en bijpraten. En natuurlijk af en toe een gastartiest voor een praatje en een plaatje. Omdat het vullen van een wekelijks programma een tijdrovende klus is en er een zekere concurrentie van GUAP! en andere urban organisaties ontstond hebben we de frequentie verlaagd. En waar het even mocht gingen gewoon de deuren weer open. Misschien was het hoogtepunt van het jaar wel op 30 juni 2020: een -18 versie van **Voetjes v/d Vloer** met 150 jongeren tot en met 17 jaar!

Niet open maar wel UIT!

Het jaarlijkse UIT Festival in september dreigde te sneuvelen door Covid. De Vaillant heeft samen met collega's alles op alles gezet om dit gezamenlijke cultuurfeest van Den Haag doorgang te laten vinden en voor een spetterend programma te zorgen. Drie Torenconcerten, kinderworkshops en de wandelvoorstelling Bij de Halte van Tram 6 (naar het gedicht uit jaarverslag 2019) van Haags Theaterhuis zorgden voor een lust voor het oog, het oor en de smaakpapillen. In zware tijden toont zich de meester, we zijn er zeer trots op.

Homegrown talentontwikkeling

In de korte periodes waarin het theater open was en binnen de restricties van de overheid voor groeps grootte en repetities vonden onze **Homegrown Artists In Residence** hun weg. Met dank aan Fonds voor Cultuurparticipatie konden we wat extra tijd nemen om de ontwikkeltrajecten goed af te ronden zonder aan kwaliteit in te boeten. Zo hebben alle artists in 2020 nog programma's kunnen realiseren en is er voldoende tijd en ruimte om in voorjaar 2021 alsnog in volle glorie af te studeren.

Het Tweede Bedrijf

Ondanks de langdurige sluiting van de horeca is “Het Tweede Bedrijf” zo goed als het hele jaar actief geweest. In de tijden dat het mocht waren de deelnemers voor de Sociale Tafel paraat in het theater. Tijdens de sluiting wordt gezorgd voor levering van de maaltijden aan de deur. Ook de leerwerktrajecten met leerlingen van De Einder gaat door. Voor praktijkonderwijs golden immers uitzonderingen m.b.t. het online lesgeven, door de aanpassingen van de bar kon in een veilige omgeving gewerkt worden.

Niet alles was mogelijk

Als **Zomeractiviteiten** wilden we graag doorgaan met de Torenconcerten en met de Beatmobiel op pad door de wijken. Echter, doordat Stadsdeel Centrum besloot vakantiebudgetten anders te besteden, misten we de inkomsten om dit te continueren. De keuze voor veiligheid boven cultureel vertier is de wijk duur komen te staan. Inmiddels leert de overheid dat ook de energie van jongeren en jongvolwassenen een uitweg verdient. We hopen dat we in 2021 het Stadsdeel aan onze zijde vinden om vanuit cultuur een bijdrage te kunnen leveren aan welzijn van de wijk, het rijk en de stedelijke overheid willen wel.

Communicatie op 1,5 meter afstand

In 2020 waren we meer dan ooit doordrongen van het belang van nauwe **contacten met mensen in de buurt**. Ondernemers en bewoners zitten meer dan ooit klem tussen muren en balkonhekken. Te veel bezoekers aan de Haagse Markt zorgen al snel voor rellerige berichten in de krant, te warm weer met te weinig vertier voor brandjes en huiselijk geweld. Juist in crisistijden zijn kunst en cultuur troostrijk. Meer nog dan we eigenlijk waar kunnen maken hebben we contacten met individuele bewoners en ondernemers in onze wijken verstevigd. Tegelijk ook bieden we de vele zorgmedewerkers die in ons stadsdeel werken een gezond hart onder de riem.

Hernieuwde website

De crisis hebben we gebruikt om de structuur van onze website om te gooien, online en aan de deur meer zichtbaar te zijn en met diverse nieuwsbrieven, belrondes en persoonlijk contact aan de deur in te spelen op een grote behoefte. We merken daardoor dat de liefde wederzijds is en we voelen ons gesterkt om door te gaan zolang dat moet en kan.

Zo heeft onze **communicatieafdeling** overuren gedraaid en alle energie en liefde gestoken in contact met de buurten. Dat verdient een pluim, temeer daar naar het einde van 2020 bleek dat ook in de toekomst geen extra mensen voor contact met de wijk beschikbaar kunnen komen.

Wereldteam!

Ondanks persoonlijk verdriet en zorgen bleef ons team staan als een huis: Een Wereldteam! Door juist cultuur te brengen wanneer de tijden moeilijk zijn, konden we ook onze collega's een hart onder de riem steken. Velen van hen wonen net als onze buurtgenoten met flinke gezinnen in te kleine etagewoningen, geven thuis les en verzorgen ouders of familie. Door elke collega kans te geven om twee dagen per week vanuit het theater te werken is ons gebouw voor hen een vluchtplaats en veilige haven.

Voor 2020 was de inzet om gemiddeld aan elke collega tenminste een tijdelijke herintreder te koppelen. Enerzijds handjes aan het bed en anderzijds arbeidsperspectief in donkere tijden. We hebben dit niet waar kunnen maken, temeer daar vanuit de gemeente (WSP) geen mogelijkheden bestonden om deze mensen aan te leveren voor een opstap naar werk. We hopen zeer dat 2021 wel deze mogelijkheden biedt.

STIP-bezuiniging

Einde 2020 liepen de huidige **STIP contracten** af, waardoor een groot deel loonkostensubsidie komt te vervallen. Gelijktijdig lopen daarmee drie arbeidscontracten af waarvan er een is omgezet in een tijdelijke reguliere baan. Van de zes STIP-pers die we begeleid hebben naar een reguliere baan, hebben twee van hen in ons theater een plek gevonden. We zijn trots op en erg blij met hen! Spijtig is dat door het einde van de huidige STIP regeling veel kansen om mensen te laten instromen wegvallen.

Zorgen

Op personeelsgebied zijn de zorgen onverminderd groot gebleven. Een structureel tekort aan capaciteit bij communicatie kon in 2020 deels worden gecompenseerd door inzet van een projectmedewerker voor Homegrown-Artists in Residence. In de uitvoering en horeca hebben enkele STIP-medewerkers extra lucht gebracht. Voor 2021 zijn beide mogelijkheden vervallen. Ook op het gebied van techniek en gebouwenbeheer moet nog steeds met 1 vaste medewerker gewerkt worden.

Bestuur

Ons theater kent het bestuursmodel. Het bestuur bestaat inclusief een voorzitter, penningmeester en secretaris (het dagelijks bestuur) in totaal uit zeven leden. De directeur

wordt door het bestuur aangestuurd en gecontroleerd. Daartoe is in 2020 zes keer vergaderd, vergaderingen bestonden uit een voorbereidend deel met directie en DB en vervolgens met het voltallige bestuur. Met de komst van een nieuwe voorzitter is een nieuwe richting ingeslagen. Naast de begeleiding en vaststelling van jaarplannen, begrotingen en jaarverslagen en jaarrekeningen, voert het bestuur inhoudelijke gesprekken met de directeur. Hiermee voedt het de directie om inhoudelijk richting te geven aan de organisatie en haar activiteiten. De vergaderingen volgen de cyclus van kwartaal-, halfjaar- en jaarcijfers en de verantwoording naar de belangrijkste financier, gemeente Den Haag. Bestuur en organisatie zijn duidelijk in een nieuwe fase gekomen waarin meer tijd voor gesprek is en minder nadruk op snelle facilitering van de directeur.

Directeur en voorzitter hebben naast de vergaderingen in 2020 circa maandelijks gesprekken gevoerd over inhoud en voortgang van activiteiten. Thema's binnen het Meerjarenbeleidsplan die voor 2021 verdieping verdienen en programmatische en organisatorische ontwikkelingen ten gevolge van de Coronacrisis zijn en blijven een basis voor gesprek. De nauwe betrokkenheid van voorzitter en bestuur in een moeilijke periode hebben directie én medewerkers gesterkt.

Financiën

Toen begin maart alle reguliere inkomsten uit horeca en kaartverkoop wegvielen, groeide onze zorg. De steeds langer durende crisis en voortdurend overleg met de overheid maakte dat pas einde 2020 financieel licht aan het einde van de tunnel kwam. Doordat gemeentelijke en landelijke steunpakketten elkaar overlaptten, betalen we daar een deel van terug. Doordat aan het einde van 2021 ook bekend werd dat een deel van de huur voor ons theater komt te vervallen, is aan het einde van 2020 een overschot op de jaarrekening ontstaan. Conform de richtlijnen is toestemming gevraagd en verkregen om deze gelden te reserveren voor 2021.

Zorgen en oplossingen

Zoals voor alle culturele instellingen in Nederland was 2020 voor De Vaillant een zeer bizar en onvoorspelbaar jaar.

Na een goede start in het eerste kwartaal en veel mooie programma's in het verschiet moest de knop om en werden alle zekerheden weggevaagd.

Ondanks het feit dat het theater op alle fronten actief en zichtbaar bleef, bleven de inkomsten uit en groeiden de zorgen voor de nabije toekomst.

Kickstart Cultuurfonds, een samenwerkingsverband van grote landelijke en lokale fondsen droeg met een snelle regeling bij aan aanpassingen om publiek en medewerkers op een veilige manier toegang tot ons huis te geven, we zijn er dankbaar voor.

Wat minder dankbaar zijn we voor de actie van Voordekunst, waarbij de gemeente giften via Crowdfunding verdubbelde, maar waar we door het streefbedrag niet te halen 0 op rekest kregen.

Ook minder blij waren we met het wegvallen van geld voor zomeractiviteiten in de wijken, niet in het minst voor onszelf.

Het Corona-Herstelfonds van gemeente Den Haag zorgde voor verlichting en zelfs voor een kleine bestemmingsreserve voor het opvangen van inkomstendaling in 2021. Dit gaf moed, motivatie en inspiratie. Ook de eerste ondersteuningsmaatregelen voor 2021 versterken het vertrouwen in de toekomst.

Vrij besteedbaar Eigen Vermogen

Het vrij besteedbare Eigen Vermogen bedraagt op 31-12-2020 € 60.518,= en is hiermee gelijk aan het saldo van 31-12-2019. Dit Eigen Vermogen dient als weerstandsvermogen om tegenvallende resultaten in de toekomst op te kunnen vangen. Het streven is een weerstandsvermogen van minimaal 15% van de totale begroting.